

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
Pavel VI., imel govor o krizi današnjega
človeka. — Njegov govor tu objavljamo.
(Ured.)

Polletna naročnina L 900
Letna naročnina L 1.800
Letna inozemstvo L 2.800
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XV. - Štev. 49 (771)

Gorica - četrtek 5. decembra 1963 - Trst

Posamezna številka L. 40

Kriza sedanje dobe

Leta 1960 je na praznik Brezmadežne milanski kardinal Montini, danes sv. oče Pavel VI., imel govor o krizi današnjega človeka. — Njegov govor tu objavljamo.

(Ured.)

V uvodu kardinal omenja, kako blesti pred nami podoba Marije brezmadežne. Čeprav je po svoji naravi nam enaka, se loči od nas po izredni odlični absolutne popolnosti v naravnem in nadnaravnem redu. Marijina lepota nas opaja in nas vabi, da popravimo svoje zmotne ideje in zmotne predstave o lepoti. Toda če se ob Marijini lepoti in čistosti ozremo na današnji svet, se nam odkriva silno ponižujoča slika. Zakaj tako? Kaj sili današnje družbo, da skruni življenje in značaj človeštva?

POGLED NA DANASNJI SVET

Kardinal je nadaljeval: Često vidim, kako so duše odrasajoče mladine in celo otrok, ki bi sicer bile lepe, čiste, polne kreposti, pripravljene na delo in napore, takoj pokvarjene, omadeževane, zalezovane; prezgodaj se znajdejo sredi skušnjav, ki jih ne znajo premagati. Kaj naši dekci in deklice berejo? Kaj gledajo, kaj mislijo, po čem hrepene? — Koliko trpi tisti, ki ljubi duše, ki ljubi življenje, ko vidi to vsesplošno pokvarjenost, ki prodira od vseh strani in vse ponižuje v spolnost in strast.

Znajdemo se pred pojavom, ki ima v ozadju izredno hudobijo. Koliko duš je oskrunjenih? Koliko družin razdrtih? Koliko ljudi ima dvojno življenje? Koliko ljubezni se spreminja v izdajstvo? Kakšno razsipanje človeške energije sredi teh moralnih razvalin! Greh se danes tolerira, strast se razkazuje. Zdi se, da so ravno junaki naših gledališč in športnih igrišč tisti, ki dajejo najslabši zgled. Zakonska nezvestoba nikogar več ne moti; govori se o protinaravnih grehih kot o stvarih, ki se pač ne dajo zavreči. Kaj je z našimi knjigami? Kaj je vsebina gledaliških predstav, ki naj pritegujejo gledalce? Skratka, povsod je morje moralne pokvarjenosti, ki postaja nekaj samo po sebi razumljivega in čisto tudi tisti, ki bi hoteli ostati dobri, ne vedo več, kako naj se branijo.

Toliko se govori o svobodi, a človek nima več svobode, da bi bil varen pred poplavo moralne pokvarjenosti. V vsakem časopisu, v vsaki reviji, v vsaki prireditvi se prikazuje le spolnost. Ne moreš iti po cesti, ne da bi naletel na priče moralne pokvarjenosti.

Pa bo kdo dejal, da je s človekom pač vedno enako. Priznam, da je človeška slabost vedno enaka, da se vedno ponavlja in da je neozdravljiva. A povejte mi, ali ne stojimo pred novim pojavom, ki zajema vse družabno življenje? Med ljudmi je toliko zmotnih idej, da ne opazijo več razlike med dovoljenim in nedovoljenim, med častnim in sramotnim, med krepostjo in razvado. Izgubili smo zdravi moralni čut.

Opazujemo potem izredno čutno razdražljivost, ki je mnogo večja kot je bila pri prejšnjih rodovih, ker niso bili podvrženi množični reklamni in razkazovanju. Kino, televizija, tisk, predstave, vse to je danes tako razširjeno, da je človek stalno pod njihovim vplivom. Vse to bi lahko služilo za kulturno rast, za obogatitev človeške psihologije, za zdravo razvedrilo; v človeku bi lahko vzbujalo plemenita čustva, kot so nekdanje delali, na primer grški oder ali naša dramska in operna umetnost. In sedaj? Poslušate brezkončne prazne popevke. Koliko je razkazovanja pri ljudskih predstavah! Koliko površnosti. Ni več umetnosti, ni več okusa, ne izrazne moči, ne ideje. Večina današnjih nastopov teži za tem, da draži čute, da vzbuja v ubogem človeškem srcu občutke, ki so vse prej kot plemeniti.

KRIVDA ODGOVORNIH LJUDI

Kardinal Montini je dejal, da se vzporedno z moralno pokvarjenostjo opaža nek drug svojevrsten pojav. Pričakovati

bi, da bodo vsi odgovorni ljudje zavirali moralno propast, a se dogaja ravno nasprotno. Težnja je, naj bi se javno mnenje izreklo za razvrat in ne za moralno zdravje naroda. Tako stanje zagovarjajo večkrat prav tisti, ki so poklicani, da bi bili voditelji in učitelji javnega življenja: v tisku, v umetnosti, v znanosti.

Strogo moramo obsoditi vse te, ki niso le zagovorniki, ampak tudi sokrivci za sedanje stanje morale. Oni so mnogo bolj krivi kot drugi, ker navadno dobro vedo, kaj branijo. Ker stvari mnogo bolje razumejo kot navadni ljudje, bi morali imeti čut za prave socialne in duhovne koristi naroda, da niti ne omenjam čuta za pravo razmerje med Bogom in človekom, ki ga živalsko življenje uničuje.

A prav ti zagovorniki moralne pokvarjenosti točijo solze nad propadlo mladino, razpravljajo, zakaj se polnijo ječe, zakaj so šole za prevzgojo mladine postale pretresne, zakaj psihiatri nimajo več zadosti imen, da bi poimenovali vse duševne pojave, ki izvirajo ravno iz stalne razdraženosti in zapeljavanja.

NEDOSLEDNOST MNOGIH

Kardinal Montini potem omenja nerazumljivo nedoslednost mnogih ljudi. Na nešteto načinov hočejo popraviti škodo, ki so jo sami povzročili in ki jo v začetkih še vedno tolerirajo. Če pa svetujemo: mislimo nekoliko na duhovno zdravje ljudstva, ozdravimo vire in preprečimo zlo, ki se pojavlja pri koreninah, ki uničuje življenjske moči neizkušenih in mladini — takrat pa se znajdemo pred združenimi zavezniki, ki zagovarjajo popoln razvrat, ki branijo napačno svobodo moderne umetnosti, zgrešeno svobodo izražanja in tiska, zgrešeno svobodo predstav. Najbolj drzne celo vzpodbujajo in odlikujejo. In tako dopustimo, da se uničuje moralno in socialno življenje naroda; čisto smo priče tako sramotnemu proststvu, da nas ponižuje pod narode, ki niso katoliški.

GRENKKE POSLEDICE

Posledice teh žalostnih pojavov se kažejo v moralni in duševni otopelosti. Ljudje so se na vse to že tako navadili, da se nič ne zganejo, če slišijo o prostaskih moralnih izgredih. In kar je še hujše: zdi se jim, da je vse to naravni razvoj, da je to značilnost sedanje dobe, posledica razvoja. In tako zgublamo vse: propadajo naše moralne in duhovne vrednote, in če propadejo te, smo zgubili tudi estetske in moralne vrednote ter fizično in duševno zdravje.

DOLŽNOSTI VSEH POSTENIH

V zadnjem delu govora je kardinal Montini nakazal nekatere dolžnosti, ki izvirajo iz tega stanja za katoličane. Pravi: Predvsem hočemo ostati ljudje in kristjani. Hočemo biti pošteni in močni tudi pri uživanju lepote tega sveta in ne bomo dopustili, da postanejo umetnost in predstave blago za razširjanje nemoralnosti. Skrbimo, da bomo imeli zdravo sodbo o vseh pojavih modernega življenja. Biti moramo sposobni, da bomo v naših pogovorih jasno izpovedali, kaj je prav in kaj ni prav. Napravimo red v naših dušah; čistimo našo notranjost, naše mišljenje in čutenje. Izogibajmo se vseh predstav, ki niso na moralni višini. Ne hitimo za novostmi, ki skušajo vzbuditi zanimanje za nedopustnimi sredstvi. Poleg naravnih sredstev so nujno potrebna tudi nadnaravna. Češenje Device Marije predstavlja močno zdravilo. Človek se ne more rešiti sam od sebe. Potrebna mu je božja pomoč. Marija nam govori: Tudi vi morete biti brezmadežni, če se boste ozirali name, če me boste posnemali.

Podoba moralnega stanja današnje družbe, ki jo je naslikal kardinal Montini, danes papež Pavel VI., je pretresljiva, in kdor ima vpogled v življenje, ve, da ni pretirana.

Stabilnost ameriške politike

Politično življenje v ZDA se po tragediji v Dallasu šele polagoma vrača v normalno stanje. Kljub temu da skuša stvarnosti gledati v obraz, se ameriška javnost še vedno ne more potolažiti in z vso odločnostjo zahteva, da se do dna razčistijo okoliščine, v katerih je našel predsednik Kennedy tako kruto smrt, da se je ves ameriški narod sramuje, ker ni vredna njegove plemenitosti, ki jo je ob tolikih prilikah pokazal.

V ta namen je novi predsednik Lyndon Johnson imenoval zvezno preiskovalno komisijo, kateri načeljuje sam predsednik ameriškega najvišjega sodišča. Poleg tega vodi podrobno preiskavo tudi zvezna preiskovalna policija (F. B. I.). Ker je osumljeni atentator Lee Oswald umrl, je sedaj glavno delo preiskave ugotoviti, v kakšnih odnosih je ta bil s svojim morivcem Jackom Rubinsteinom. V tem stoji morda ključ do razjasnitve Kennedyjevega umora.

PRVI NASTOP JOHNSONA

Medtem se je novi ameriški predsednik Lyndon Johnson že predstavil javnosti z govorom, ki ga je imel na skupni seji obeh domov Kongresa in v katerem se je zavzel za nadaljevanje Kennedyjeve politike, zlasti za čimprejšnjo uresničitev enakopravnosti črncev v državi ter za mednarodno sporazumevanje.

Svoj govor je začel takole: »Rad bi dal vse, kar imam, samo da ne bi stal danes tu pred vami. Tu sem zato, da vam povem, da potrebujem vašo pomoč. Ne morem sam nositi tega bremena, potrebna mi je zato pomoč vseh Američanov. — Predsedniku Kennedyju ni mogoče postaviti primernejšega spomenika, kakor da čimprej sprejmemo zakon o državljanjskih pravicah, za katerega se je boril. Ta izpolnitev bi v najboljši luči prikazala moč ameriškega naroda.

Pod vodstvom Johna Kennedyja so ZDA pokazale, da so dovolj pogumne, da zahtevajo mir, in drzne, da tvegajo vojno. Tisti, ki hočejo preveriti našo moč, bodo ugotovili, da je velika, tisti pa, ki bodo želeli našega prijateljstva, se bodo prepričali, da je zvesto.

Zdaj ni čas za omahovanje, ne za postajanje,« je dejal Johnson, »marveč je treba nadaljevati našo pot, da izpolnimo naloge, ki nam jih je zadala zgodovina.«

Potem ko je zagotovil, da bo vlada podpirala še naprej Združene narode in odločno izpolnjevala svoje obveznosti do zaveznikov, vzdrževala vojaško silo in pomagala nerazvitim deželam v Aziji, Afriki in Južni Ameriki, je na koncu apeliral na svoje rojake, naj se drug drugega spoštujejo: »Odpravimo sovraštvo in žalitve. Varnost se fanatikov skrajne leve in skrajne desnice in pokažimo, da zna naša dežela napredovati v strpnosti in medsebojnem razumevanju.«

»ODLOČNI PREDSEDNIK«

Lyndon Johnson se je dobro predstavil ameriški in svetovni javnosti. Posebno je presenetila njegova odločnost, da bo brezkompromisno uresničeval Kennedyjeve ideje in ideale in s tem prevzel Kennedyjevo politično dediščino. Zaradi tega so ga že označili za »odločnega predsednika«, ki je vreden naslednik prejšnjega. S tem svojim zadržanjem je odpravil marsikatero dvome in negotovosti, ki se pojavijo v zvezi

z zamenjavo predsednika v ZDA. Vsi največji ameriški listi priznavajo, da je Johnson odlično prestal svojo prvo preizkušnjo.

V skladu s Kennedyjevo politiko se je tudi Johnson izrekel za nadaljevanje stikov in pogajanj s Sovjetsko zvezo o kritičnih vprašanjih, ki ogrožajo mir na svetu. Vendar pa je naravno, da je zaradi smrti Kennedyja nastal v mednarodni politiki premor. Nobena stran noče trenutnega stanja poslabšati, še najmanj Hruščev. Slednji je namreč zelo zaskrbljen, da ne bi z neprevidnimi akcijami prisilil ZDA spremeniti odnose s SZ. Zato je po Mikojanu poslal novemu ameriškem predsedniku osebno pismo, v katerem ga baje prosi, da bi se dvogovor med Vzhodom in Zahodom nadaljeval.

Lyndon Johnson 36. predsednik ZDA

Po smrti Kennedyja je novi ameriški predsednik avtomatično postal podpredsednik Lyndon Johnson, star 55 let in doma iz zvezne države Texas. Prisegel je pol ure po Kennedyjevi smrti na letališču v Dallasu pred odhodom v Washington in tako postal 36. predsednik ZDA.

Rodil se je leta 1908 kot sin bogatega tesaškega farmarja. Njegov oče je bil član tesaškega parlamenta, toda mladi Johnson si je hotel sam utreti pot v življenje.

PROGRAM MOROVE VLADE

Pogajanja med štirimi strankami levega centra (socialdemokratske, socialnodemokratske, republikanske in socialistične stranke) za sestavo nove koalicijske vlade so se pozitivno zaključila. Potem ko so vodstva vseh štirih strank odobrile sporazum, so ga pretekli teden objavili.

Sporazum o programu obsega dva dela. Prvi je načelno-politični, drugi pa gospodarski. V političnem delu programa je obrazloženo stališče nove vladne večine do opozicije, ki jo na levi predstavljajo komunisti, na desnici pa liberalci, monarhisti in neofašisti. »Vladna večina,« je rečeno v sporazumu, »se strogo omejuje na štiri stranke levega centra ter je v političnem in programskem pogledu neodvisna in teži k temu, da z lastnimi silami doseže politične cilje.« Nadalje štiri stranke zatrjujejo, da bo nova vlada jamčila državljanske svoboščine, da bo izvedla ustavne določbe, ki doslej niso bile še uresničene, da bo ustanovila avtonomne dežele, izvedla reformo šolstva in sodstva.

Kar se tiče zunanje politike, o kateri je bilo najtežje doseči sporazum, je bil dosežen besedni kompromis, po katerem »je cilj italijanske zunanje politike mir in varnost in temelji na lojalnosti do Atlantskega pakta in na evropski

Pavel VI. bo šel v Sv. deželo

Sv. oče Pavel VI. je v govoru ob zaključku drugega zasedanja vatikanskega koncila sporočil, da se bo meseca januarja podal na romanje v Palestino. S tem romanjem hoče sv. oče počastiti svete kraje, ki hranijo spomine na Kristusovo življenje.

Petnajst let star je zapustil šolske klopi in šel delat ter šele pozneje nadaljeval študije. Šel je na sever, v Washington, kjer je prišel v krog Roosevelta. Leta 1937 je bil prvič izvoljen za poslanca in od tedaj je njegova pot šla vedno navzgor. Njegovi osebni prijatelji so postale vse glavne ameriške osebnosti tistega časa, kot Truman, Acheson in drugi. Leta 1948 je bil izvoljen za senatorja ter je bil od leta 1952 do l. 1960 vodja demokratske skupine, kjer se je posebno odlikoval kot posredovalec med raznimi strujami.

Leta 1960 je bil najresnejši Kennedyjem tekmelec pri strankinih volitvah za predsedniškega kandidata. Dobil je največ glasov za Kennedyjem. Med volilno kampanijo sta se večkrat spopadla v besedah. Toda kljub temu ga je predsednik Kennedy v veliko začudenje vseh izbral kot kandidata za podpredsednika.

Menijo, da novi ameriški predsednik ne bo bistveno spremenil ameriške politike, ki jo je začrtal Kennedy. Čeprav je doma z juga države, se ne more o njem zaradi tega reči, da je konservativen državnik. Kot podpredsednik je vedno podpiral Kennedyjevo politiko in tudi Kennedy je rad upošteval njegove nasvete.

Tudi Lyndon Johnson je, kot njegov prednik, zelo bogat človek. Poleg velike farme, je lastnik neke radio-televizijske mreže v ZDA. Je poročen in ima dve hčeri.

GOSPODARSKI PROGRAM

Zelo obširen je gospodarski program nove vlade, ki predvideva, da bo v teku meseca julija sprejet petletni gospodarski načrt in da bi ta imel za cilj uravnovešeno med raznimi vejami gospodarstva, kakor tudi med severnimi in južnimi predeli države. Napovedane so reforme v kmetijstvu, urbanistiki, urejanju gospodarske tekme ter v davčnem in zavarovalnem sistemu.

To bi bil v glavnih potezah sporazum o programu nove vlade, katero sestavlja tajnik KD poslanec Moro. Osrednji odbor Krščanske demokracije je s pretežno večino odobril sporazum. Z velikimi težavami so ga odobrili Nennijevi socialisti z 59 glasovi proti 40. Proti sporazumu se je izreklo levo krilo, ki sedaj grozi, da se pri glasovanju o zaupnici novi vladi ne bo držalo strankine discipline. Če to napravijo, razkoljejo socialistično stranko na dva dela.

Italijanski tisk in javnost sta nasplošno vzeli na znanje sporazum o novi vladi med tradicionalnimi vladnimi strankami in socialisti in so (razen seveda skrajno desničarskih krogov) zavzeli stališče čakanja, kako se bo nova vlada obnesla. Med temi je tudi vodilni italijanski dnevnik »Il Corriere della sera«. — Komunisti so že začeli propagandno kampanijo proti novi vladi in očitajo socialistom, da so nasledili spletke K. D.

Pred zaključkom II. zasedanja koncila

Preteklo sredo, 4. decembra, so se koncilski očetje zadnjič letos zbrali v prostorni baziliki sv. Petra. Pod predsedstvom papeža Pavla VI. so dokončno odobrili osnutek o liturgiji in osnutek o sredstvih družbenega obveščanja (informiranja). Sledil je zaključni govor sv. očeta, ki ga bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

Kot je poudaril sam predsednik koncila, kardinal Felici, nima omenjeno glasovanje dogmatičnega značaja; če bi se kdaj kasneje koncil moral izjaviti v dogmatičnem smislu, bodo koncilski očetje na to pravočasno opozorjeni. Pač pa imata oba izglasovana osnutka disciplinski značaj — urejata liturgijo in sredstva obveščanja v življenju Cerkve —, zato jih je treba sprejeti, spoštovati in se po njih ravnati.

Pretekli petek so koncilski očetje z glasovanjem tudi dopolnili že obstoječih deset koncilskih komisij. Treba je bilo izbrati 43 novih članov. Na listi so bili tudi štirje italijanski škofje. Od njih je bil izvoljen škof iz mesta Pesaro. Vsi ostali člani so izven Italije. Tako se je mednarodnost koncilskih komisij zelo povečala. Te komisije čaka sedaj trdo delo. Pripraviti morajo tekom desetih mesecev nove osnutke, da bo II. vatikanski koncil lahko začel svoje tretje zasedanje takoj s polnim zamahom.

Objavljeno je že tudi bilo, da se bo tretje zasedanje pričelo prihodnje leto 14. septembra, na praznik Povišanja sv. Križa. Zaključilo se bo pa 20. novembra. Seveda se še ne ve, ali bo zadostovalo prihodnje zasedanje za končanje koncilskih del.

DRAMA KRŠČANSKE RAZCEPLJENOSTI

Poleg dokončne odobritve osnutka o liturgiji ter razprave o osnutku o Cerkvi (ki se bo drugo leto še nadaljevala) je sv. oče Pavel VI. v svojem otvoritvenem govoru za drugo obdobje koncila 29. septembra tega leta poudaril še tretji cilj, za katerim naj II. vatikanski cerkveni zbor stremi: delo za edinost krščanskih Cerkva ali z grško besedo: delo za ekumenizem. Tudi ta cilj je že določil pokojni sv. oče Janez XXIII.

Osnutek o ekumenizmu, o katerem so te dni razpravljali koncilski očetje, predstavlja duhovno dramo koncila, ki je drama samega krščanstva, ker je ločeno in razdeljeno. Kako odstraniti to ločitev, kako odpraviti vzroke, ki so do nje privedli? Kaj storiti, da se bodo krščanske cerkve zbližale med seboj in povežale s katoliško. pa to spet tako, da ne bo prišlo do kakšnih popuščanj na račun resnice? Mnogo je bilo mnenj, ki so bila izražena, različni so bili vidiki posameznih govornikov, ko so razpravljali o ekumenizmu, a vse je prevečala zavest, da ne smemo več zamujati časa, kajti verska brezbržnost, ki zajema vedno več sveta, silni vse, ki so dobre volje, da se povežejo med seboj in delajo na evangelijski obnovi sveta.

Pri delu za ekumenizem — je opozarjal kardinal Bea — je treba paziti, da se ne zaide v napačni irenizem, v napačno pomirjenje, češ da so vse vere enako dobre. Nekatoličani pričakujejo od Cerkve, ne da jim poda nek za vse krščanske vere sprejemljiv nauk, temveč svoj nauk, čeprav se bistveno loči od nekatoliškega. Prav v tem je po mnenju novozelandskega škofa Goodyja pomanjkljivost osnutka o ekumenizmu, da verjetno iz napačne obzirnosti do ločenih kristjanov in da se izogne polemiki, preide to, kar nas razdvaja. Pa je iz ljubezni do resnice treba jasno podati katoliško pojmovanje duhovništva, resnično naravo papeževnega prvenstva, celotnost zakramentalnega življenja (ni zadosti le krst, kot to trdijo protestanti) ter javno češčenje Matere božje.

Tudi goriški nadškof msgr. Andrej Pangrazio je v tem smislu poudaril, da je sicer res, da so tudi nekatoličani otroci Cerkve, toda dejansko ločeni otroci; da je sicer res, da imajo ločene vzhodne cerkve veljavne zakramente, toda ta veljavnost ne prihaja iz dejstva, da so te cerkve v posesti zakramentov, ampak iz same narave zakramentov; tudi ni prav, če bi govorili o edinosti, pa ne učili, da je edinost možna le okrog Petrove skale, okrog rimskega papeža.

Enako je bil nemški kardinal Frings mnenja, da se lahko ekumensko gibanje hitro izrodi, če se ne bomo držali nekaterih osnovnih načel, zlasti tistega, da je Cerkve ena in sveta; da ni res, da bo treba do te Cerkve šele priti, ker dejansko že obstoja, in sicer je to tista, ki jo je Kristus zgradil na Petra. Opozarjal je, da bi bilo napačno, če bi katoličani svoje o troke pošiljali v nekatoliške šole, ker bi

se to končalo v verski mlačnosti; tudi je treba, kar se le da, odsvetovati mešane zakone.

ZMERNI OPTIMIZEM ZA BODOČNOST

Bili so pa seveda spet drugi koncilski očetje, ki so izrazili svojo trdno vero, da bo gibanje za krščansko edinost sčasoma prepeljalo do zaželenih sadov. Potrebno je pričeti po besedah poljskega škofa Klepacza iz Lodza najprej z naravno obnovo, in to vsak pri sebi; treba se je vrniti k svetemu pismu in študirati tradicijo prvih krščanskih stoletij, ko sta bila Vzhod in Zapad še eno; upoštevati je treba vzroke, ki so pripeljali do razcepljenosti, kot so politika, rasa, napuh, nevednost, nezaupanje.

Nadškof Franjo Seper iz Zagreba je k tem vzrokom dodal še naslednje: duh teme, ki ima interes, da je božje kraljestvo deljeno; različnost jezikov in obredov v bogoslužju; nestrpnost latinske Cerkve do vsega, kar ne diši po Zapadu; pretirano poudarjanje papeževnega prvenstva, kot da bi bila ta resnica edina, ki je obsežna v

svetem pismu. V bodoče, če pride do zedinjenja, bo treba dati vzhodnim cerkvam popolno avtonomijo; ne jih siliti, da sprejmejo latinski obred; dati duhovnikom in vernikom razumeti, da so enakovredni tistim iz zapadne Cerkve.

Boleče je tudi ravnanje s pravoslavnimi glede sklepanja zakona. Do leta 1949 je bil tudi s strani katoliške Cerkve veljaven mešan zakon, če je bil sklenjen pred duhovnikom tiste vere, h kateri je pripadal; mož, pa najsi je šlo za katoliškega ali pravoslavnega. Od leta 1949 dalje pa velja dekret, da so vse poroke pred pravoslavnim duhovnikom neveljavne. »Če je res, da imajo pravoslavne cerkve iste zakramente kot katoliška,« je dejal melkiški patriarh Maksim IV. iz Antiohije (Sirija), »zakaj proglašati take zakone za neveljavne?«

Na vsak način problem zedinjenja ni lahak. Kardinal Léger je zadel v bistvo, ko je rekel: »Iskanje resnice s strani katoličanov in nekatoličanov bo uspešno le tedaj, če se bo ljubezni pridružila tudi ponižnost.«

Smrt vrhovnega vojaškega kaplana v ZDA

V starosti 70 let je umrl v mestu Buffalo (ZDA) prelat Joseph Nuwer. Prelat Nuwer je bil sicer Amerikaneec po rojstvu in misljenju, a božja Previdnost je odločila, da je velik del svojega življenja preživel izven svoje domovine. Leta 1913 je prišel v Innsbruck, da se izpopolni v teologiji, pa se je moral zaradi vojne še leta 1915 vrniti domov. Tri leta nato se je spet izkrcal na evropskih tleh, to pot kot katoliški vojaški kaplan. Nato je od leta 1919 do l. 1939 deloval v domači škofiji Buffalo kot podeželski župnik. Izbruhnila je druga svetovna vojna in župnik Nuwer je spet moral na fronto. Najprej je bodril in dušno oskrboval svoje rojake na tihomorskem bojišču; leta 1943 se je izkrcal v Sev. Afriki in nato v sklopu ameriške armade preko Sicilije in Italije prišel avgusta meseca l. 1945 na Dunaj. Tam je ostal v svojstvu vrhovnega katoliškega vojaškega kaplana za ZDA čete do leta 1952. Trinajst nepretrganih let v vojaški službi! Na Dunaju je postal znan zaradi svojih podvigov, ko je rešil na stotine in stotine Avstrijcev in drugih protikomunističnih beguncev iz rok sovjetske policije in jih spravil na varno. Organiziral je pravo reko paketov iz ZDA, ki jih je potem avstrijska Caritas delila med najbolj potrebne. Zlasti pa se je poslavil, ko je skupno s p. Gibbonsom uspešno prepeljal pomembne ostanke sv. Jozafata z Dunaja v Rim. Leta 1952 se je vrnil v Buffalo in zgradil sredi mesta moderno farno šolo in bil župnik središnje župnije Marija sedem žalosti. Tam mu je letos srčna kap prekinila njegovo plodovito življenjsko pot.

Število semenšč po svetu

Kongregacija za semenšča in vseučilišča je izdala za štiristoletnico ustanovitve semenšč posebno spominsko knjigo, iz katere je mogoče povzeti, da je vseh bogoslovij na svetu 607, vseh malih semenšč 1331, zavodov za pozne poklice 36, vseh semenščnikov pa 207.456.

Katoliška univerza v Washingtonu

Na ameriški katoliški univerzi v Washingtonu je vpisanih v akademskem letu 1963-64 5500 študentov; 3800 obiskuje celotne tečaje, 1700 pa del teh tečajev.

Dan katoliške pomoči

Dne 17. novembra se je vršil po vsej Franciji vsakoletni dan »Katoliške pomoči« (Secours catholique). Dan je določila skupščina francoskih kardinalov in nadškofov, ki se v Rimu udeležujejo koncilskih del. Namen tega dne je zbrati sredstva za mnogovrstno socialno delavnost kat. Cerkve ter podpreti francoske katoliške dobrotelne organizacije.

Skrb Cerkve za italijanske delavce na Bavarskem

Na periferiji mesta München na Bavarskem bodo zgradili veliko razvedrilno središče za 27.000 italijanskih delavcev, ki bivajo v tej nadškofiji. V središču bo kapela, knjižnica, zavetišče in stanovanja za italijanske duhovnike, ki vrše svojo dušnopastirsko službo med italijanskimi delavci. Stavba bo gotova prihodnje jesen.

Laiki o Vatikanu II.

Laični poslušavci na koncilu so te dni dali pismeno izjavo, v kateri objavljajo svoje vtise. »Ko smo vstopili v koncilsko dvorano,« tako pišejo, »smo se čutili prežete s skrivnostjo Cerkve, Cerkve božjega ljudstva, ki je na pohodu. Vsak dan smo pričeli premišljenih posegov, pri katerih je vsaka beseda dolgo zorela in kjer vse jasno stremi po najvišji dobrini vere. Stališča so različna, včasih celo nasprotna, toda temu se ne čudimo. Kako bi moglo enako gledati in misliti 2500 škofov, ki so stari od 35 do 100 let in so prišli s petih delov sveta, ki se poprej niso nikoli sestali in ki predstavljajo tako ogromno raznolikost dušnopastirskih in človeških stališč. Tisti, ki od zunaj slede koncilu, so nestrpni spričo očitne počasnosti del. Ti pač ne vedo, kaj je koncil. Prav ritem sedanjih del je jamstvo popolne svobode za izražanje misli, ki vlada na koncilu in resnosti, s katero se obravnavajo težka in obširna vprašanja. Cerkve mora govoriti sama s seboj in najti zase bolj popolno in bolj pravo obliko. Ta napor zorenja in iskanja soglasja zahteva mnogo časa.«

Osnutki, ki so jih dolgo pripravljali, se vračajo pristojnim komisijam, ki morajo v besedilo upoštevati v največji meri želje, katere so izrazili koncilski očetje. Izpre-

menjeno besedilo pride nato zopet pred koncilski očetje, ki o njem znova glasujejo. Tudi laični poslušavci spremljajo potek debate in izražajo svoje mnenje preko pristojnih oblasti. Ta zvezni člen je msgr. Guano, škof iz Lavana.

»Globoko nas je zadel,« tako nadaljuje v svoji izjavi, »vesoljni značaj Cerkve kot se kaže na koncilu. Pred nami so kardinali, patriarhi, škofje, opazovalci drugih verstev, in to z vseh celin.«

Z ekumenskega vidika je koncil bogat z medsebojnimi odkritji. Obe strani se vedno bolj spoznavata. Marsikaj je bilo na poti zedinjenja že doseženo. Prvikrat v zgodovini je ekumenski koncil sedaj obravnaval problem laikov in skušal določiti mesto, ki jim pripada v okrilju božjega ljudstva, ki je na pohodu. Na podlagi tega bo vsa udeležba laikov pri življenju Cerkve polagoma izpremenjena. — »Z veseljem pozdravljamo tudi reformo v liturgiji. Ta bo napravila udeležbo ljudstva pri življenju Cerkve bolj dejavno in bolj doživeto. Vsak dan se bolj zavedamo, da je za obnovo obličja Cerkve v svetlu potrebno zavestno sodelovanje vseh laikov, k čemur nas vabi koncil. To, o čemer bo sklepal Rim, bo storjeno za vsakega izmed nas.«

Letalo s skrivnostno krsto

Bilo je leta 1947. Mesto Dunaj je doživljalo svoje najbolj mračne dneve v teku svoje zgodovine. Zmagovavci so si ga razdelili v štiri cone. Kjer so gospodarili Severno-amerikanci, Angleži in Francozi, je še kar šlo. Ni bilo živih, ljudje so stradali, toda vsaj osebno so bili varni. Na sovjetskem področju je bilo drugače: tam so ljudje živeli pod znamenjem srpa in klavda. To se pravi: ljudje so zginjali kar pri belem dnevu, vojaki so ob vseh urah vdiral v stanovanja, kradli, kar jim je prišlo pod roke, onečali žene in dekleta in pobijali one, ki so se jim postavljali po robu.

Tisto leto so se večkrat sestali v nadškofjskem dvorcu kardinal dr. Innitzer ter glavna katoliška vojaška kaplana za ZDA in Veliko Britanijo, prelat Nuwer in pater Dionizij Gibbons, redemptorist. Nihče ni slutil, kaj so se razgovarjali. Šele sedaj, ko so že vsi trije mrtvi, se je zvedelo, za kaj je tedaj šlo. List »Buffalo Evening News« je pred nedavnim objavil zgodbo, ki bi bila lahko sijajen vodič za naper film z resnično zgodovinsko podlago.

STEKLENA SKRINJA NA DUNAJU

V začetku 17. stoletja je živel v Beli Rusiji v mestu Vitebsku, ki je tedaj spadal pod Poljsko, škof Jozafat Kuncievč. Bil je redovnik bazilijanec. Rodil se je v razkolni družini, toda že v zgodnji mladosti je postal katoličan. Vse svoje nadaljnje življenje je posvetil delu za zedinjenje ločenih kristjanov. To mu je prineslo sovraštvo zagriženih razkolnikov. Izrabili so neko pastoralno vizitacijo, ko je škof Jozafat delil sv. birmo, in ga v novembru leta 1623 divjaško ubili. Truplo so vrgli v reko Dvino, toda že drugi dan so truplo našli, ga spoštljivo pokopali, v Rim pa sporočili o mučeniški smrti tega velikega apostola za cerkveno zedinjenje. Leta 1867. ga je sv. oče Pij IX. proglasil za svetnika.

Leta 1914. je izbruhnila prva svetovna vojna. Stekljena skrinja z ostanke svetega mučenca je prišla v posest avstrijske armade. Ker je bilo mesto Vitebsk na svojem področju, je vojaško poveljstvo odredilo, naj se sveti ostanke prenesejo na Dunaj. Zgodilo se je to leta 1916. Krsto so izpostavili v češčenje v cerkvi sv. Barbare in tam je ostala vse do konca druge svetovne vojne.

Spomladi leta 1945. so se sovjetske čete preko Ogrske nevzdržno bližale avstrijski prestolnici. Zato je kardinal Innitzer odredil, naj se relikvije sv. Jozafata spravijo pri sedanjem oltarju sv. Križa v južni stranski ladjl slavnine in mogočne bazilike sv. Stefana. Pa tudi ta kraj ni bil dovolj siguran pred onečaščenjem. Zato so nekaj tednov pred vkorakanjem sovjetskih čet skrhli ostanke sv. Jozafata v podzemeljskih prostorih bazilike v nekem kamnitem sarkofagu (krsti).

Prav v trenutku, ko so Rusi vdiral na Dunaj, pa so nemški SS-čete napravile še eno svojih nekulturnih dejanj iz samega sovraštva do Boga in Cerkve so zažgale baziliko, potem ko so jo obile z bencinom. Zrušil se je ves strop in nastalo je strašno razdejanje na svetem kraju.

Tako sv. Jozafat tudi v podzemlju bazilike ni bil več varen. Znova so krsto prenesli v gornje prostore bazilike ter jo postavili za enega izmed oltarjev v prostori zakristiji poškodovanega svetišča.

Kardinal Innitzer se je smatral osebno odgovornega za svete relikvije. Menil je, da bi bilo najbolj prav, da bi te relikvije počivale v Rimu, v srcu krščanstva in tako družile katoliški Zahod z ločenim Vzhodom. Toda kako to zamisel uresničiti, sredi razvratnih razmer, ki so tedaj vladale? Tedaj se je spomnil na glavna vojaška katoliška kaplana severnoameriške in britanske armade. Morda bi onadva lahko kaj posredovala in pripomogla k prenosu svetinj? Poklical ju je k sebi in jima zaupal svojo željo. Vse, kar je potem sledilo, ima značaj napetega policijskega romana.

TAJINSTVENI ZABOJ V LETALU

Prelat Nuwer se je obvezal, da bo skušal prepričati vrhovnega poveljnika ameriške zasedbene cone v Avstriji generala Clarka o primernosti prenosa ostankov sv. Jozafata v Rim. Kako je to storil, zgodovina molči. Dejstvo je, da je general Clark dal za prenos na razpolago svoje posebno letalo. Težava pa je bila v tem, da je imel general Clark svoj sedež v Salzburgu, da je bilo treba torej sv. relikvije na nek način prethotapiti z Dunaja v Salzburg.

Tudi to nalogo sta podjetna vojaška kaplana brezhibno speljala. Najprej sta dala

napraviti preprost lesen zaboj in vanj sta spravila dragocene relikvije. Nekega zgodnjega jutra se je pojavil pri nedograjenem severnem zvoniku bazilike sv. Stefana tovornjak severnoameriške vojske. Sofer je zaboj brezbržno sprejel, kot da bi šlo za najbolj nepomembno stvar. Nato so zavili v neko skladišče s premogom in ves tovornjak napolnili s tem kurivom. Sv. Jozafat je ostal globoko na dnu.

Prelat Nuwer je bil ves čas zraven. Mirno je kamion prekal sovjetsko zasedbeno cono. Komu bi le prišlo na misel, da so relikvije sv. Jozafata pod kupom premoga? Poveljujoči sovjetski častnik je dvignil zapornico — pot do Salzburga je bila prosta.

Tam je zaboj prevzel pater Gibbons. On naj bi poskrbel, da pride srečno v Rim. Moštvo o vsebini zaboja ni bilo poučeno, tudi poveljnik letala ne. Vsi so bili protestanti, zato sta vojaška kaplana smatrala za primerno, da o sv. Jozafatu molčita.

Polet je do Vidma v Furlaniji v redu potekal. Tam pa je letalo presenetila huda nevihta. Poveljnik letala je zlovoljno gledal veliki zaboj. Videlo se je, da se bavi z mislijo, da bi tovor odvrgl in se vrnil v Salzburg. Patru Gibbonsu je kri ledenela v žilah. »Kaj je v zaboju?« je hotel kapetan vedeti. P. Gibbons je razlagal, da so dragoceni predmeti, ki jih general Clark pošilja sv. očetu. Nazadnje sta se sporazumela, da bodo leteli naprej, le letalo je napravilo velik krog, da se je izognilo področju z nevihto. P. Gibbons se je globoko oddahnil.

Pa težav še ni bilo konec. V Rimu bi moral na letališču čakati zastopnik sv. Stolice in skrivnostni zaboj takoj prevzeti. Pa ni bilo nikogar. Moštvo letala se je hipoma razšlo, p. Gibbons pa je ostal sam s svojim zabojem. Kako preiti italijansko carino?

Pa se je spomnil, da ima s seboj ameriške cigarete. Te so tedaj odpirale najbolj zaprta vrata in z njimi se je dalo prekoračiti najbolj visoka obzidja. Dejanjsko! Eno uro po pristanku je bil p. Gibbons že v Vatikanu pri tistem misijonarju, ki naj bi ga bil na letališču sprejel. Ze mu jih je hotel nekaj gorkih povedati, pa ga je monsignor prehitel in mu padel okrog vratu z vzklikom: »Bog bodi zahvaljen, da ste prišli! Mi smo vas ob napovedani uri pričakovali. Ker vas ni bilo, smo se vrnili, seveda v strahu, da se vam je na potu kaj zgodilo.« Sedaj je p. Gibbons razumel vse. — »Nevihta nad Vidmom!«, se je spomnil. Obraz se mu je razjasnil. »Ende gut, alles gut!« Konec dober, vse dobro.

Cez dva dni je sv. oče Pij XII. sprejel p. Gibbonsa in vse moštvo letala v privatni avdienci. Vsak je prejel spominsko svetinjico. P. Gibbons je te fante poznal — pa se je bal, da samega sv. očeta vprašajo, zakaj to odlikovanje in kaj da je bilo v zaboji. Pa so bili tako presunjeni, da so se samo srečni drug drugega gledali. P. Gibbonsu se je dokončno odvalil kamen od srca.

SV. JOZAFAT OSTANE V RIMU

Od leta 1947. počiva torej sv. Jozafat v Rimu. Kakor sv. Ciril, apostol slovanskih narodov, je tudi on postal državljani večnega mesta. Kot se zdi, se ne bo več vrnil na Dunaj. Srce krščanstva potrebuje njegovo navzočnost kot navzočnost sv. Cirila. Oba sta most med katoliško Cerkvijo in ločenimi vzhodnimi kristjani.

Zato so 25. novembra ukrajinski katoliški škofje izrabili navzočnost koncilskih očetov v Rimu in jih povabili ob petih popoldne v baziliko sv. Petra. Tja so prenesli sv. ostanke škofa in mučenca Jozafata (Cerkve se ga spominja liturgično 14. novembra) in jih položili na oltar sv. Bazilija Velikega.

Ob tej priliki je ukrajinski nadškof Slijp naslovil na zbrane koncilске očete priložnostne besede in povedal lepo misel: »Ledena gora med Zahodom in Vzhodom se pričinja taliti. Kri sv. mučenca in do brota in ljubezen zadnjih dveh papežev bodo gotovo pripomogle, da se bo tudi čisto raztopila in tedaj se bo za Kristusovo Cerkve pričela nova doba — doba resnične vesoljnosti.«

Tema 38. evharističnega kongresa

Evharistija in novi človek je tema, ki jo je odobril te dni sveti oče Pavel VI. za 38. svetovni evharistični kongres, ki se bo vršil od 28. novembra do 6. decembra leta 1964 v Bombayju v Indiji.

Industrijsko področje in Slovenci

Letos spomladi so določeni goriški krog naenkrat vrgli v javnost besedo, da Goriška potrebuje industrijsko področje in da so ji zato potrebne standarde in sovodenjske njive. Inž. Caccese je v ta namen zasnoval poseben načrt industrializacije tega ozemlja, na katerem naj bi se zgradila tudi stanovanja, nič manj kot za kakih dvajset tisoč oseb. Zadnje tedne zopet beremo o neklih nastopih in stikih goriškega in sovodenjskega župana za dosego spoznanja. Slišali smo, da je sovodenjski župan mnenja, da mora biti vsekakor zagotovljeno, da ne bodo v njegovo občino naseljevali italijanskega prebivalstva, ki bi slovensko prebivalstvo preplavilo in s tem spremenilo sedanji narodnostni značaj kraja. Slišali smo tudi, da je goriški župan to zagotovilo dal. In končno smo v italijanskih listih brali, da je Trgovska zbornica (Camera di Commercio, Industria e Agricoltura) osonovala načrt za neko vrsto industrijskega konzorcija goriške in sovodenjske občine.

Slovenska javnost ni v tem pogledu še spregovorila glasno svoje besede in prav zaradi tega objavljamo rade volje glas, ki smo ga prejeli iz krogov naših ljudi. Ta glas bi v latinščino lahko prevedli takole: Timeo Danaos et dona ferentes, kar pomeni: Bojim se Grkov, četudi nosijo darove. Besede so povzete iz Homerjevega speva o grško-trojanski vojni. Bolj jasno povedano, naši ljudje so mnenja, da se pod zadevo industrializacije omenjenega področja skriva, morda tudi namerno, namen raznaraditi slovensko področje.

Goriška trgovska zbornica in goriško županstvo sta namreč že dolga leta nazaj vedeli, da se Sovodenjci borijo s finančnimi težavami, pa jim kljub glasnim pritiskom in zahtevam glede prostega pasu in od njega donosnim koristim nista na noben način hoteli pomagati. Šele letos je sovodenjski župan dosegel znan zakon za povračilo trošarin na blagu od prostega pasu, ki, upamo, odpravi dolgoletno krivico.

Pametno je sovodenjski župan rekel, da se hočejo jamstva, da ne pride do spremembe sedanjega etniškega značaja za industrijsko zaželenega področja. Odgovor, ki mu ga je baje dal goriški župan, da bodo namreč jamstva dana, ne more pomeniti drugega kot samo besedo nepristojne osebe ali oblasti. Jamstvo, ki ga je sovodenjski župan mislil, je zaščitni zakon za Slovence, kot ga ukazuje 6. člen ustave, ki naj štiti ne samo uradno in zasebno veljavost slovenskega jezika, ampak tudi ohranitev narodnostnega značaja slovenskih krajev.

Kako pa naj goriški župan, pri vsej svoji dobri volji, zagotovi obljubljeni jamstvo, ko se vse italijanske sile krčevito in krivično upirajo priznati Slovincem v Italiji uradno veljavost slovenskega jezika in splošni zaščitni zakon, kot ga imajo na primer Nemci v Poldižu?

Znano nam je tudi, da se Nemci v Poldižu branijo pred spreminjanjem etniškega značaja svojega ozemlja, spreminjanjem, ki jih Italijani vršijo kljub obstoječemu zaščitnemu zakonu. Kako in kaj je torej goriški župan mislil, ko je jamstvo obljubil?

Načrt industrializacije, ki ga je pripravil inž. Caccese, trgovska zbornica pa (tako izgleda!) osvojila, delno ali v celoti, nas sili, da pogledamo nazaj v zgodovino tistega časa, ko nas je fašizem preganjal z namenom, da nas kot narod odpravi.

Inž. Caccese je bil leta 1929 goriški fašistovski federalni tajnik in je vodil volilno propagando sebi v prid, ker je bil edini kandidat edine (seveda fašistične) volilne liste.

V knjižici »Due anni di fascismo nella provincia di Gorizia, 1927-1929« beremo, da je inž. Caccese na svojem volilnem govoru prikazal velike zasluge v pogledu odprave vsega, kar je bilo politično in gospodarsko slovenskega, tako da je bilo moči reči, da se je na Soškem področju izvršila prava fašistična bonifikacija (obnova). Povedal je, da je bilo ukinjenih 230 slovenskih druženj, ki so jih marsikje nadomestili s fašističnimi »dopolavori«. Šlo pa je za 230 slovenskih kulturnih (in ne političnih) druženj, izobraževalnih, čitalnic, pevskih društev itd.

Nadalje je Caccese povedal, da je bilo odstavljenih ali premeščenih daleč v notranjščino Italije 150 slovenskih učiteljev.

Mnogi slovenski komunisti da so bili postavljeni pred posebno fašistično sodišče, trije drugi strupeni podpihovavci ljudstva in preklinjevalci Italije da so bili poslani pa v konfinacijo.

»Pred nekaj meseci« je Caccese nadaljeval, »je bila ukinjena tudi „Goriška straža“, ki je že preveč časa vodila hinavsko in umazano propagando proti Italiji in proti režimu.«

Tako se je marca meseca 1929. leta bahal fašist Caccese. Rabil je do Slovencev tako trde in žaljive izraze, da jih bo vredno enkrat prevesti. Zagotovil je tudi, da se bo boj proti Slovincem nadaljeval.

Ali se pod današnjim Caccesejevim načrtom industrializacije slovenskega ozemlja, z naseljevanjem italijanskega prebivalstva morda ne skriva želja, da se raznarodovanje Slovencev nadaljuje?!

Skupina goriških Slovencev

RAZNE NOVICE

Amnistija v Jugoslaviji

Ob priliki zadnjega državnega praznika v Jugoslaviji (29. novembra) je bilo spuščenih na svobodo 2457 političnih zapornikov, 875 pa je bila kazen znižana. Marsikdo bo morda pel hvalo režimu, ki ljudi, kateri imajo drugačen pogled na življenje, najprej oropa svobode, potem pa jim jo po nekaj letih zapora »velikodušno« vrača. Za nas resnične demokrate je vsaka amnestija, ki zadeva politične pripornike, huda obtožba za nestrpnost režima, kateri ne prenese, da bi v državi živeli ljudje, ki drugače mislijo kot tisti, ki so si oblast z nasiljem prisvojili in sedaj skrbno pazijo, da se jim ne izmuzne iz rok. Res bi bilo zanimivo zvedeti še drugo stran te amnestije: koliko jih zaradi protikomunističnega mišljenja še ječi po ječah in kdaj bodo prišli na svobodo tudi pogumni kritiki režima kot je Milovan Djilas.

Nov denar

Ta teden je državna banka dala v promet nove bankovce po tisoč in deset tisoč lir. Njihovost je v tem, da so manjše oblike. Bankovci po deset tisoč so veliki približno kot dosedajni tisočaki; oni po tisoč pa so dokaj manjši.

Stari bankovci bodo v veljavi še nekaj let, da jih počasi zamenjajo z novimi. Zato se ni še bati, da bi prišli ob veljavo.

Demonstracije študentov v Parizu

Pretekli teden so bile v Parizu velike demonstracije študentov, ki so se spopadli s policijo. Na obeh straneh je mnogo ranjenih. Policija je aretirala 300 študentov. Profesorji in študentje stavkajo že od 25. novembra dalje iz protesta proti šolski politiki vlade in zaradi pomanjkanja šolskih prostorov. Podobne demonstracije so bile tudi med študenti v Reimsu, Nantu in Grenoblu.

Obupno stanje sibirskih kmetovavcev

Moskovska »Pravda« je objavila članek, kjer svetuje kmetovavcem, naj omenijo število svoje perutnine na najnujnejše in prihranijo tako hrano za živino, zlasti za krave.

Zaskrbljene novice prihajajo iz Sibirije in iz Kazakistana, kjer kmetje vsako zimo naletijo na vedno hujše težkoče. Na dr-

žavni kmetiji »Sibirija« pri Novosibirskem primanjuje sena in živino puščajo kar na odprtem kljub 40 stopinjam pod ničlo. »Pravda« pravi, da živina umira in da tudi pastirji nimajo s čim se obleči in nimajo niti enega radijskega sprejemnika, ki bi jim bil v zabavo v dolgih zimskih mesecih, ko so na stotine kilometrov oddaljeni od ostalih ljudi.

Pomanjkanje sladkorja

Tudi na našem trgu se že opaža pomanjkanje sladkorja. Temu so krive neugodne vremenske razmere, ki so zmanjšale pridelok sladkorja na Kubi, v Braziliji, Indiji in v nekaterih evropskih deželah. Proizvodnja sladkorja se je v primerjavi z lanskim letom znižala za 3%, v primerjavi z letom 1960-61 pa celo za 10%, svetovna potrošnja se je pa povečala.

Povišan davek

na luksuzne predmete
Italijansko finančno ministrstvo je po- višalo prometni davek (IGE) na nekatere luksuzne predmete. Poslovni davek na kr- zno in dragulje se je dvignil od 8,30 na 12 odstotkov, davek na penete se vina od 8 na 12 odstotkov, na alkoholne pijače in starinske predmete od 5,30 na 10 odstotkov in na igralne predmete tudi od 5 na 10 odstotkov.

Odkritja glede zakladov bivšega kralja Petra

Bivši jugoslovanski častnik potniških la- dij Peter Ferjančič iz Pulja je pred dnevi izjavil, da je bil njemu dan ukaz od Tito- ve vlade za uničenje imetja bivšega kral- ja Petra. Dne 29. novembra 1945 mu je bilo ukazano, naj uniči 10 milijard in 350 milijonov dinarjev, ki jih je kralj Peter iz Beograda odpeljal v London. To kolo- salno uničenje naj bi se po izjavah Fer- jančiča izvršilo v papirnicah Soudled v bližini Londona. Denar je bil spravljen v dva tisoč zabojih po 40 kg vsak zaboj. De- nar je bil v vrednosti po 5, 10, 25, 100, 500 in 1000 dinarjev. Skupna teža je presegala 80 ton.

Ferjančič se je takrat uradno nahajal v Londonu, in ko je dobil ukaz od nove ju- goslovanske vlade za uničenje bankovcev, se je podal v banko, kjer je bil v podzem- lju skrit zaklad v treh velikih železnih blagajnah. Bančni ravnatelj mu je takoj

izročil denar, ker je tudi po diplomatski poti dobil ukaz za izročitev denarja. Fer- jančič je nato odpeljal denar v papirnico, kjer so vse bankovce spremenili v nava- den gol papir brez vsake vrednosti.

Ce ni ta vest resnična, je vsekakor za- nimiva.

3 milijarde vojnih žrtev v 6 tisoč letih

Poslanec ljudske stranke Regensburger je v dunajski poslanski zbornici podal po- ročilo o svojih proučitvah glede mrtvih v vojnah v zadnjih šest tisoč letih. Po njegovih računih je bilo na svetu v tem obdobju 14.500 vojn, ki so zahtevale tri milijarde mrtvih. Te vojne so ostale pet kvadrilijonov švicarskih frankov. V teh le- tih je bilo sklenjenih 4711 pogodb, od ka- terih so jih samo 14 spoštovali. Zaključil je, da moderno orožje ni brez uspeha, ker ustvarja strah in s tem obrambo proti novi svetovni vojni.

Krvni davek na evropskih cestah

V knjigi »Per la sicurezza sulle strade« navaja inž. Cesare Biffi, da se v šestih državah evropske gospodarske skupnosti vsako leto smrtno ponesreči 30.000 ljudi, 960.000 pa se poškoduje. Na vsem svetu se pri cestnih nesrečah ubije 100.000 ljudi, rani pa okoli štiri milijone. V Evropi je v tem pogledu na prvem mestu Italija, ki zabeleži letno 29,8 smrtnih žrtev na 100 milijonov avtomobilskih kilometrov.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Finžgarjeva hiša — kulturni spomenik

Društvo književnikov in Zavod za var- stvo spomenikov in Sloveniji sta sklenila preurediti Finžgarjevo rojstno hišo v Brez- nici na Gorenjskem v etnografski in kul- turni spomenik. Hiša je še vedno ohran- jena v starem stilu, sedaj jo bodo preu- redili v stanje, kakor je bila za časa Fin- žgarjeve mladosti. Sedanja gospodinja Fin- žgarjevega doma je povedala, da že sedaj letno obišče pisateljev dom okrog 10.000 obiskovalcev. Navadno združijo obisk Fin- žgarjevega in Prešernovega doma. Skrb za izvršitev dela so prevzeli dr. Koblar, Fran Bevk in J. Menart. Po preureditvi bo postala ta hiša ne samo pomemben sloven- ski kulturni spomenik, temveč tudi spo- menik iz slovenskega kmečkega življenja ob koncu 19. stoletja.

Desetletnica Slovenske šole v Torontu

Dne 17. novembra je Slovenska šola pri župni cerkvi Marije Pomagaj v Torontu obhajala svojo desetletnico s šolsko raz- stavo in knjižnim sejmom dobrih sloven- skih mladinskih knjig. Popoldne pa je bila v dvorani proslava desetletnice ob izredno veliki udeležbi. Vsi so se zelo pohvalno iz- razili o tej šoli in njenem delovanju. To je bila prva slovenska šola v Kanadi, danes jih je poleg nje še šest.

Dne 7. in 8. decembra pa bo priredil Pevski zbor te Slovenske šole svoj pevski koncert slovenskih pesmi. To bo prvi kon- cert slovenske mladine, rojene že v tujini. Na programu je deset slovenskih pesmi. Pelo bo 74 otrok triglasno. Drugi del kon- certa pa bo rajanje in nastop orkestra mladih harmonikarjev šole g. Kazimira Foyca. Glasbeni vodja je g. Tone Zrnc, CM.

Cestitamo kanadskim rojakom k njihove- mu verskemu in kulturnemu delu. Le ta- ko naprej pod varstvom Marije Pomagaj!

šest bombnikov, ki so se svobodno raz- divljali nad nami.« Janko se je nagnil k budanjškemu: »Po tvojem je zdaj konec naše Vipavske republike!« — »Bog sam ve,« je ta mirno in stvarno modroval, »ka- ko se bodo dogodki odvijali na Vipavskem. Trenutno ne vidim drugega, kot da se vod- stvo in bojovniki umaknejo v prostrani Trnovski gozd. Mi pa pademo volku v žrelo.« Planinskemu je izginil z obličja običajni nasmeh. »Preveč si črnogled!« mu je kljubovalno zaklical. »Naši bodo brez drugega pozvali zaveznike, naj se iz Ita- lije izkrcajo v Trstu in v Istri.« — »Tega ne bodo nikoli storili!« — »Kako ne? Sa- mi se Nemcev ne bomo otresli, edinole zavezniki bi nas lahko osvobodili.« — »No, Janko, ne bodi tako naiven!« ga je karal budanjski. »Vse kaže, da voditeljem Osvobodilne fronte gre predvsem za politične in ne za vojaške cilje, to je za prevzem oblasti v deželi in za uvedbo komunistič- ne vladavine, šele nato za dokončno osvoboditev dežele. Če bi povabili v domovino zaveznike, bi z njimi prišel kralj Peter s svojo vlado; komunistom bi odpelo in Ju- goslavija bi prišla v politično območje za- padnih velesil. Tega pa nočeta niti Rusija niti Tito. Dragi Janko!« je nadaljeval s slovesnim glasom: »Pomni, da se podira

Kmetijska konferenca v Gorici

V soboto 30. novembra dopoldne je bila v dvorani trgovinske zbornice v Gorici zanimiva kmetijska konferenca. Predse- doval ji je dr. Formentini. Po njegovih po- zdravnih besedah je spregovoril grof Sta- vro Santarosa, ki se je potožil zaradi stalnega nazadovanja kmečkega prebiva- lstva, ki je padlo od nekdanjih 50 na 22 odstotkov. Predlagal je, naj bi se v vsa- kem kraju pridelovalo zlasti to, kar naj- bolj uspeva. Poudaril je potrebo po kon- zorciju za vinogradnike briškega področja. Prof. Cosmo, ki je za njim povzel besedo, je obrazložil novi zakon za zaščito tipičnih vinskih področij in vin.

Radio Trst A

Spored od 8. do 14. decembra 1963

Nedelja: 9.30 Goriški pevski zbori. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Ju- sta. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Blisk nad Pacifikom«, pustolovska zgodba. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, za- kaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.30 Radijska no- vela: Janez Jalen: »Zlati cvet«. — 16.00 »Vseh devic devica«, iz cikla glasbenih sporedov »O Roma felix« za II. vatikanski koncil. — 18.30 Kino večeraj in danes. — 21.00 Iz slovenske folklore: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Predolga je rajza in tem- na je noč.«

Ponedeljek: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Iz slovenske folklore: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Predolga je rajza in temna je noč«. — 18.00 Glasovi iz narave. — 19.15 Radijska univerza: Sveta brata Ciril in Metod: (10 »Viri za življenje in delo sve- tih bratov«. — 21.00 Ruggero Leoncavallo: La Boheme, opera v štirih dejanjih.

Torek: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Italijanščina po radiu: Osnovni te- čaj: 11. lekcija. — 19.15 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 20.30 Vče- raj in danes, stare melodije v sodobni izvedbi. — 21.00 Pregled italijanske dra- matike, Renesancna komedija. Prizori iz komedij »Svečar«, »Hinavec« in »Sužnja«. — 21.50 Slovenski solisti.

Sreda: 12.15 Brali smo za vas. — 13.30 Pol stoletja melodij. — 18.00 Znanstveni leksikon. — 19.00 Pevski zbori Julijske Be- nečije in Furlanije: Zbor »Giuseppe Tar- tini« iz Trsta. — 19.15 Higiiena in zdravje. — 21.00 Simfonični koncert orkestra ita- lijanske radiotelevizije iz Milana.

Četrtek: 12.15 Za smeh in dobro voljo. — 18.00 Italijanščina po radiu: Osnovni te- čaj: 12. lekcija. — 18.30 Solistični koncert. — 19.15 Lepo pisanje, vzori in zgledi mla- dega rodu. — 21.00 »Kot leto dolg dan«, radijska drama.

Petek: 11.45 Jugoslovanski pevci in or- kestri. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Bilo je nekoč... Venec pravljice, pripovedk, legend. (6) Kmet zvezdoglede. — 18.30 Solisti Julijske Benečije in Furla- nije. — 19.15 Radijska univerza: Leonida Rosino: Vesolje okrog nas: (9) »Zvezde no- vae in supernovae«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota: 12.15 Podobe iz narave. — 17.20 II. vatikanski koncil. Poročila in kome- ntariji o Vesoljnem Cerkevem zboru. — 18.00 Poglavlja iz zgodovine slovenske knji- ževnosti: (5) »Trubar moli za slovenski jezik«. — 19.15 Družinski obzornik. — 20.45 Zbor »Kras, ki ga vodi Pavla Komel.

svet naših sanj, monarhična Jugoslavija, in da se poraja nova državna tvorba, ko- munistična Jugoslavija. Osvobodilna fronta ne hiti na vse kripnje zaman! Zavezni- ke hoče postaviti pred storjeno dejstvo: Primorska je priključena komunistični Jugoslaviji, Gorica osvobodjena, narod ima svoj parlament, svojo vlado. — »Hipček, prosim!« sem ga prekinil. »Ker si omenil parlament, kaj je s temi državnozborni- mi volitvami, ki so razpisane za jutri?« — »Ce sem prav razumel, gre za izvolitev poslancev, ki naj bi v nekakem parlamen- tu, ki bo sklican neke na osvobodjenem ozemlju, izvolili najvišje narodno pred- stavništvo, to se pravi Narodnoosvobodil- ni odbor. Ta se bo proglasil za edinega zakonitega predstavnika slovenskega na- roda, za narodno vlado.« — »Gre torej za pravcat državni udar!« je Janko udaril z roko po mizi. — »Točno!« je potrdil go- spod Ivan. »Gre za revolucionaren ustav- nopравни postopek, ki naj na formalno za- koniti osnovi preda vrhovno državno oblast komunistom v roke.« — »Torej ne gremo v svobodno demokracijo, pač pa v komunistično diktaturo!« se je razburil najin gostitelj. Vrglo ga je pokonci, da je začel nervozno korakati gor in dol po sobi.

(se nadaljuje)

Ob dvajsetletnici

(Iz zapiskov zareškega župnika)

Tudi na Planini so bili ljudje hudo raz- burjeni. Vstopil sem v župnišče. »Zgoraj v sobi sta z gospodom Debevcem!« mi je postrežnica kazala stopnice. Vstopil sem. Župnik Janko Pišot, vedno veder in na- smejan, ki nikakor ni kazal svojih 55 let, mi je klical naproti: »Fant, dobrodošel!« Budanjski župnik Ivan Debevec je tudi vstal in mi podal desnico, v levici pa je držal debelo knjigo. Kot bi se hotel opravi- čiti, je pravil: »Preroka Ezekijela bere- va!« In planinski mi je razlagal: »Gospod Ivan trdi, da so v Ezekijelu čudovito toče- no prikazani naši časi.« Budanjski je spet odprl knjigo, naš pogledal in rekel: »Sv. pismo je posledica neskončno modrega Boga ljudem vseh časov. Tudi nam.« — »No!« ga je domačin silil, »kaj nadaljuj s čitanjem!« — »Samo dva odstavka! Bog je takole napovedal Izraelovi hiši, pa tudi nam, bližajočo se pogubo: „Nadloga za nadlogo pride! Konec pride, blizu je ko- nec. Vzbuji se nad tabo, glej, pride! Pri-

de nadte usoda, prebivavec dežele. Pride čas, blizu je dan hrupa, a ne veselja klic na gorah!« (Ez 7, 6) Pa še drugi odstavek, v katerem Bog napoveduje vojno in lako- to: »Zunaj besni meč, znotraj kuga in la- kota. Kdor je na polju, umre pod mečem, kdor je v mestu, ga požre lakota in kuga. Uteko le ubežniki, bodo šli na gore kakor dolinski goľbje, vsj žalostni gruleč, vsak zaradi svoje krivde.« (Ez 7, 15) Tak bo tudi naš delež: meč, lakota, smrt na po- lju, pobeg moških v gore!« — »Ivan!« sem se oglasil, »na nekaj si pozabil! Kakor je Izraelce čisto rešila skrinja zaveze, tako bo nas svetogorska Mati božja, ki je med nami v Ajdovščini.« — »Ne dvomim v Ma- rijino varstvo! Pomisli pa na Godovič!« je pristavil budanjski. In planinski mi je hitel praviti, da so mu pravkar sporočili z opazovališča pri Sv. Pavlu, da so Nemci pri Sentvidu in nad Colom. Domovi go- rijo. Nastal je turoben molk, ki sem ga pretrgal: »Kako ste preživeli letalski na- pad?« — »Mi Planinci in Budanjsi dobro,« je menil župnik Pišot, »Ajdovci pa so dra- go plačali. Padlo je več žrtev: krojač Sa- mec in njegova žena, Palmova hčerka in še drugi. Ajdovci nameravajo prečuti noč na nabrežinah pod milim nebom.«

Zunaj se je oglasilo streljanje s puška-

mi. »Mladina! Nemogoče jih je krotiti!« je pojasnjeval domači župnik. Prišel sem: »Od vsega sveta smo odsekani. Nič ne ve- mo, kako je za fronto v Gorici, kako v Ljubljani in drugod po Sloveniji!« — »Ko pa nas z vseh strani obdaja nemški jeke- ni okop! Decela smo prepuščeni svoji usodi!« je ugovarjal budanjski. »Ivan!« mu je segel v besedo Janko, »povej nam prav odkrito, kako gledaš na položaj?«

»Duhovniki smo,« je prišel gospod De- bevec, »zato si ne bomo skrivali misli, saj za nas duhovnike pač velja psalmistov klic: „V njih ustih ni odkritostčnosti, njih srce misli na zasedo; njih grlo je odprt grob, s svojimi jeziki se prilizujejo.“ (Ps 5, 10) Naš položaj je, po mojem, zelo kri- tičen. Nemci vedo, da ima politično in vo- jaško vodstvo osvobodilnega gibanja na Primorskem svoj sedež neke pri Ajdov- ščini. Zato so z vseh strani vrgli proti Aj- dovščini svoje motorizirane kolone: iz I- drije preko Cola, z Razdrtega proti Vipa- vi, s Krasa preko Stanjela in iz Gorice skozi Črniče.« — »Pa naši se jim bodo po- stavili po robu!« je trdil Janko. »Ko pa nimajo primerne oborožitve!« sem mu se- gel v besedo. »Ce bi imeli na Vitovlju, vrh Čavna ali pri tebi na Planini je par proti- letalskih topov, bi danes pometli onih

GORIŠKE NOVICE

Maša zadušnica za pokojnim ameriškim predsednikom

Na pobudo stolnega kapitlja so v sredo 27. novembra zvečer brali v stolnici mašo zadušnico za pokojnim ameriškim predsednikom Kennedyjem. Bili so navzoči predstavniki najvišjih mestnih oblasti, prefekt Princivalle, župan Poterzio, kvestor dr. Guida, pokrajinski predsednik Chientaroli, vojaške oblasti, organizacije bivših bojevnikov in veliko goriškega ljudstva. V koru je zasedel prostor stolni kapitelj, mestna duhovščina in semeniščniki. Na sredi cerkve je bil postavljen velik katefalk, pregrnjen z ameriško zastavo. Ob katefalku je bila častna straža dveh karabinerjev in dveh stražnikov. Sv. mašo je daroval generalni nadškofjski delegat msgr. Soranzo, ki je po sv. maši spregovoril nekaj toplih besed v spomin padlega predsednika. Sledile so še molitve za mrtev pri katefalku.

Živahen sejem sv. Andreja

Sejem sv. Andreja je v polnem razmahu. Uradno je bil odprt v soboto 30. novembra. Odprtveni govor je imel goriški župan dr. Poterzio, ki je poudaril, da mora Gorica doseči svoj preporod samo s svojo vključitvijo v gospodarske in prometne odnose v Srednji Evropi. Pohvalil je organizatorje in še posebno prireditelje mednarodnega zborovskega tekmovanja, ki predstavlja velik uspeh za naše mesto.

Prefekt Princivalle je nato prečezal trak, nakar so se mestne oblasti podale na razstavni prostor. Ogledali so si razstavo pohištva, preproge in oblačila ter druge umetniške izdelke v Telovadnih dvorani. Ta razstava dela res čast goriškemu mestu, zlasti še okusno in praktično pohištvo, ki se povrača s svojimi oblikami v srednji vek, a je kljub temu lepo in zlasti sodobno.

Industrija je tudi dobila svoj del razstavišča in tu so si obiskovalci lahko ogledali ladijske modele, ki jih gradi CRDA v Trzinu, moderno statvo tovarne SAFOG iz Gorice in nekaj odlikov podjetja Detroit iz Trzinca.

Zanimiva je tudi razstava knjig v dvorani Petrarca. Tu so razstavljeni poleg najmodernejših knjig tudi najstarejše knjige, tiskane v Gorici, in pa vezani letniki treh italijanskih časopisov, ki so pred približno sto leti izhajali v Gorici.

V sejni dvorani so mestne oblasti otvorile bogato razstavo znamk, saj obsega nad 20.000 znamk in pa 10 slik slikarja Marangona, sestavljenih iz 75 tisoč znamk.

Nadalje je bila otvorena razstava kmetijskih strojev in pokuševalnica vin. S to uradno otvoritvijo razstavišč pa so začele obratovati tudi neštete komedije in kramarji so začeli ponujati svoje blago. Naval ljudstva je bil velik že v soboto popoldne, v nedeljo pa so se glavne goriške ulice spremenile v veletok ljudstva od vseh strani. Največ je bilo seveda Gorčanov, ni pa manjkalo ne Tržčanov ne Videmčanov, pa tudi ne naših ljudi z onstran meje, ki se predvsem ustavljajo okrog srečolova na lepe »bambole«.

Nov mejni prehod v Gorici

Ministrstvo je odgovorilo, da v Rimu nimajo nobenih pomislekov zoper to, da bi se odprl nov mejni prehod v ul. sv. Gabrijela in da so že dali svoj pristanek. Težave so le tehnične značaja in jih bo morala rešiti mešana komisija za izvajanje videmskega sporazuma.

Goričani smejo zato upati, da dobijo nov, že dolgo zaželen mejni prehod.

Nagrajeni slovenski dijakinji

Posebna komisija, ki je proučila šolske naloge na temo: Filatelija kot pripomoček za študij zemljepisa, je določila deset nagrad za najboljše izdelke. Prvi dve nagradi sta prejela Sarina di Loro in Claudio Caltana, učenca italijanske srednje šole »V. Locchi« iz Gorice, tretjo nagrado pa je prejela dijakinja Ramira Bric, ki obiskuje tretji razred slov. srednje šole v ulici Randaccio. Deseto nagrado pa je dobila dijakinja iste šole Vanda Sever.

V nedeljo zjutraj so na goriški pošti ob navzočnosti šolskih in poštne oblasti podelili trem prvim nagrajenkam album znamk in knjigo o filateliji. Pohvalili so tudi ostalih sedem dijakinj in dijakov, ki so za prvimi tremi napisali najboljše naloge o filateliji; v prostorih poštnega Dopolavora je sledila še zakuska.

Dijakinjam in dijakom iskreno čestitamo!

Pevski nastopi v Gorici

Pevski zbor Seghizzi je ob semnju sv. Andreja organiziral mednarodno tekmovanje pevskih zborov. Nastopi se bodo vršili v soboto in nedeljo. Vsi nastopi bodo v veliki dvorani Telovadnega društva na trgu Cesare Battisti (Piazza Ginnastica). V soboto se začnejo ob 21. uri, v nedeljo pa prva skupina poje od 10. ure dalje, druga pa začne z nastopom ob 16. uri. Zvečer ob 21. bo nagrajevanje najboljših zborov in nastop zborov Seghizzi. Vsak zbor zapoje tri pesmi, eno obvezno in dve prosti.

Za tekmovanje se je prijavilo 22 zborov iz videmske, goriške ter tržaške pokrajine, iz sosednje Slovenije in iz Beljaka. Iz Slovenije pridejo štirje zbori (Koper, Ajdovščina, Kobarij, Ljubljana — Tone Tomšič). Iz Italije nastopijo prav tako štirje slovenski zbori: Gallus iz Trsta, Prosek-Kontovel, Hrast (Doberdob-Jamlje), Lojze Bratuž iz Gorice. En zbor je iz Beljaka, ostali so italijanski. Med njimi je tudi zbor Sv. Ignacija iz Gorice, ki ga vodi g. St. Jeričijo. Slovenski zbori nastopijo po večini v nedeljo ob 10. uri (med njimi Hrast iz Doberdoba), Lojze Bratuž pa v nedeljo ob 16. uri.

Prekinitev tedenskega počitka v javnih lokalih

V zvezi s sejmom sv. Andreja je pokrajinska zveza trgovcev v Gorici odredila, da se prekine tedenski počitek javnih lokalov in sicer v času od 30. novembra do 9. decembra.

Standrež

Praznovanje farnega patrona

Ob najlepšem vremenu in ob dovoljni udeležbi faranov je standreška župnija na prvo adventno nedeljo, 1. decembra, proslavila svojega farnega patrona sv. Andreja. G. župnik in dekan Jože Zorž je poskrbel, da je imelo to praznovanje res slavnostni značaj. Ze sama župna cerkev je kakor dragulj, ki vabi, da si jo ogledaš, odkar je znani umetnik Tone Kralj na čudovito ubran način poslikal notranjost svetišča. Letos je bila k prazniku tudi pridigana tridnevna z večerno sv. mašo. Pridige med tridnevno kakor tudi pri slovesni sv. maši je imel g. Jože Jurak, ki je ob zgledu sv. Andreja apostola nakazal dolžnosti, ki jih imamo tudi mi verniki pri delu za rast božjega kraljestva na zemlji. Standreški cerkveni pevski zbor je prav dognano odpel latinsko mašo, v kateri se prepletajo melodije slovenskih Marijinih pesni. Med darovanjem je bil tudi običajni offer, popoldne pa so bile za zaključek farnega žegnjanja še slovesne liturgije z blagoslovom, kjer je prišla do izraza na novo počiščena in okusno obnovljena monštranca. Vsekakor lahko rečemo: vse v standreški cerkvi diha svežino in govori o skrbnosti dušnega pastirja ter zavzetosti faranov za svojo božjo hišo.

Ob nedeljah samo ena cvetličarna odprta

Po odloku zveze trgovcev bo odslej ob nedeljah v Gorici odprta samo ena cvetličarna. To bo javljeno v časopisu in upamo tudi na vratih vsake cvetličarne, kakor je navada po goriških lekarnah.

Vrh sv. Mihaela

Preteklo sredo 27. novembra so prenesli na vaško pokopališče zemeljske ostanke dveh bratov, da bosta počivala in čakala vstajenja v domači zemlji. To sta Joško in Edi Devetak. Prvega so pripeljali iz Livorna, kjer je bil kot vojak leta 1942 ubit pri bombardiranju mesta; drugega pa z mestnega goriškega pokopališča, kjer so ga pokopali, potem ko so ga partizani mučili in ubili med Gabrijami in Vrhom dne 29. avgusta 1946.

Ni prav, da tako vzorni fantje, kot je bil Edi Devetak, gredo v pozabo, čeprav bi marsikdo raje videl, da bi mu s spominom nanj ne vzbujali vesti. A kot drugi smejo slaviti svoje junake, tako se jih smemo spominjati tudi mi, saj so dali življenje samo zato, ker komunizma niso mogli sprejeti, ker je brezbožnost.

Tak je bil tudi Edi Devetak. Globoko veren je rajši dal življenje, kot da bi popustil od svete vere. O drugi priliki mu treba objaviti kje njegovo življenjsko pot in njegovo mučeniško trpljenje, saj se zapiski o vsem hranijo.

V miru počivaj, dragi Edi, v domači zemlji ob svojem bratu in sovaščanih!

Stevecjan

V soboto je preteklo petdeset let, kar sta si obljubila večno zvestobo Hlade Jernej in žena Milka iz Ščernega; zlato poroko sta praznovala prav slovesno v krogu svojih sinov in vnukov. Vsi Stevecjanci jima izrekamo ob tej priliki voščilo in čestitke, saj je takih korenin v naši vasi prav malo. Med njunimi sinovi in hčerami najdemo kar dva pevca v cerkvenem zboru; pa naročena sta vseskozi na KG, torej še enkrat Bog vaju še dolgo živi.

*

Pred tedni sta si v domači cerkvi obljubila večno zvestobo vaščanka Maraž Silvana iz Ščednega, ki je poročila g. Luciani Giulia iz Gorice.

TRŽAŠKE NOVICE

Spomenik vojnim žrtvam

Na seji tržaškega občinskega sveta v petek dne 29. novembra so med drugim razpravljali in glasovali o kritju stroškov za spomenik, ki ga je dala postaviti občina na skupni grob vojnih žrtv. Ker je spomenik potreben, ker ga je treba plačati in ker je župan dr. Franzil izrecno izjavil, da gre za kritje stroškov in ne za napis na spomeniku, je svetovavec Skupne slovenske liste glasoval za predlog občinskega odbora. Kar zadeva napis, je Skupna slovenska lista mnenja, da mora biti dvojezičen, torej tudi slovenski. V tej zadevi je poslala župana sledeče pismo:

»Gospod župan! Na seji občinskega sveta dne 29. 11. je svetovavec Skupne slovenske liste dr. Simčič glasoval za odobritev izdatkov, ki jih je imela tržaška občinska uprava pri postavitvi spomenika vojnim žrtvam. Glasoval je za potrjevanje omenjenega sklepa, ker se je nanašal samo na odobritev izdatkov za spomenik in ne za napis, ki je na njem. Svet Skupne slovenske liste pa sodi, da zadeva z napisom ni dokončno urejena. Prepričan je, da jo bo občinski odbor ponovno proučil in upošteval dejstvo, da so v grobu tudi telesni ostanke številnih Slovencev ter dal postaviti poleg italijanskega tudi slovenski napis. Le tako bo ugodil zahtevi njihovih sorodnikov in celotne slovenske skupnosti na Tržaškem.«

Levi center tudi na Tržaškem

Medtem ko pišemo, se ni prišlo do definitivnih zaključkov pri pogajanjih med strankami levega centra na Tržaškem. KD, PSI, PSDI in PRI so imele v preteklih dneh več sej, da bi prišle do skupnih pogledov, kar se tiče prihodnjih treh let uprave na tržaški občini, kajti prihodnje leto bi morali prebivalci s Tržaškega obnove le pokrajinski svet, svete okoliških občin in pa, kakor se sliši, tudi deželni zbor.

Kakor znano, imajo županska mesta v vseh okoliških občinah (Miljah, Dolini, Repentabru, Zgoniku in Nabrežini v rokah pristaši PCI). Kako bo za naprej, bodo odločali volivci. Na dlani so različne možnosti. Ali bomo demokratični Slovenci na te preiskunje tudi pravočasno pripravljani in zadostno organizirani?

Popravila na trgu Gioberti

Svetovavec Skupne slovenske liste dr. Simčič je v tržaškem občinskem svetu že dvakrat zahteval, naj občina popravi trg Gioberti pri Sv. Ivanu, kjer so slovenske šole. Njegova intervencija je bila uspešna in odbornik za javna dela je sporočil, da so se dela za popravila na trgu Gioberti že pričela. Pričakovati je, da bodo kmalu prišla na vrsto še druga dela. Po popravilu naravnost kriči cesta k Piščancem, kjer res ne bi smeli prav nič odlašati.

Koristen predlog

Občinska uprava v Trstu misli v dolednem času, vsaj tako je bilo nedavno govora v obč. svetu, napraviti korake, da bi prišlo do tega, da bi se občinarji posluževali povsem ali skoraj v celoti nestrupenega plina. Strokovnjaki pravijo, da je sedanj plin nevaren, saj je bilo pretekle leta kar 13 nenameranih zastrupitev s plinom. Pomembno je treba še, da se mnogi meščani poslužujejo sedaj v zimskem času plina za ogrevanje stanovanj in prav pri tem je zelo nevaren. Komisija tehnikov bo tekom januarja prihodnjega leta sprejela dokončen sklep v tej zadevi in upamo, da bo ugoden.

Letošnje šolske počitnice

Praktično bodo letos pri nas božične počitnice od 22. dec. do 6. januarja. Pouka

Šempolaj

Otvoritev novih orgel

To nedeljo, na praznik Marijinega Brez madežnega spočetja, ob 3. popoldne, bo v Šempolaju slovesna otvoritev novih orgel ob navzočnosti škofijskega delegata iz Gorice, pref. g. dekana iz Devina in drugih duhovnikov našega dekanata ter zastopnikov civilnih oblasti. Slavnostni govor bo imel gospod dr. msgr. Rudolf Klimec, nadškofijski kancler.

K tej izredni slovesnosti vabimo tudi vernike sosednih župnij, da bodo še om priče našega pristrčnega veselja, ki ga bo do morja oznanjalo tenkljanje šempolajskih zvonov in mogočna pesem ob bučanju novih orgel in tisti večno lepi veličastni slavospev, ki se bo izvil iz stoterih src — »Hvala večnemu Bogu«.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Za božične praznike bomo izdali dvojno številko KG. Izšla pa bo v četrtek 19. decembra. — Vse sotrudnike prosimo, da nam pravočasno pošljejo članke in dopise, zlasti še zato, ker bo naslednja številka izšla šele 2. januarja 1964. Prav tako prosimo, da nam do ponedeljka 17. decembra vsi dostavijo voščila za v list. Če dosepejo pozneje, ne moremo zagotoviti, da bodo prišla na vrsto.

LISTNICA UPRAVE

Pregledujemo račune naročnikov v tem letu. Ugotovili smo, da so mnogi zaostali z naročnino. To velja posebno za nekatere vasi na Goriškem in tudi na Tržaškem. Zavedajte se vsi, da naš list izhaja samo s pomočjo naročnin. Zato kdor naročnine ne poravnava pravočasno, dela listu škodo in stavi v nevarnost njegov gospodarski obstoj. Prosimo vsled tega vse, ki niso poravnali naročnine za leto 1963, da to store do konca meseca decembra.

OBVESTILA

SHOD Marijine družbe v Gorici bo v nedeljo, na praznik Brezmadežne ob 3. popoldne v stolnici in ne ob 4., kot običajno.

CECILJANKA na radiu: Tržaški radio bo oddajal registracijo pevskih zborov na ceciljanki v Gorici v nedeljo 8. decembra ob 9.30.

IZSLA je decembrska številka Pastirčka. Prinaša več božičnih in drugih zgodb. V njem dobite podrobno navodilo za simulanje. Dva skavta pišeta o življenju skavtov, Mira poroča o filmih, Sergij o športu. Poleg tega boste našli v tej številki še polno drugih zanimivosti.

LANSKO LETO je izšla za advent prva knjiga slovenskega jezuitskega patra Skrinjarja »Jezus Kristus - Premišljevanja«. Za binkošti je izšla druga knjiga teh premišljevanj. Premišljevanja so razdeljena na vse dni v letu in obsegajo Jezusovo življenje, trpljenje in njegove nauke. Povsod, kjer prebivajo Slovenci, so knjigi z veseljem sprejeli. Vsi, ki so jih čitali, se o njih pohvalno izražajo. — Sedaj, ko se začenja novo cerkveno leto, se nudi lepa prilika, da si knjige oskrbijo tudi drugi. Našli bodo v njih veliko bogastvo zdravih nauk za svoje življenje.

DAROVİ

Za Katoliški dom: U. Z. 3.000; N. N. družbenica 10.000; Marica Sardoč 2.000; šesta nabirka Koshuta 5.500; Komic Viktorija 1.000; N. N. Jamlje 1.000; Marijina družba 12.000; N. N. 5.000; N. N. 5.000; v počastitev spomina pokojne gospe F. Kos-Jerkič daruje A. K. 2.000 lir.

Vsem dobrotnikom naj Bog povrne!

Za Zavod sv. Družine: Družina Kavčič namesto cvetja na grob pok. Ivana Brajnik 2.000; N. N. Gorica 10.000 lir. - Jazbine v denarju 395, 206 kg krompirja, 213 kg koruze, 18 kg sadja. - Podgora 39.800 lir, košaro krompirja.

Blagemu pokojniku pa večni mir!

Za Alojzijeve: Marinšek Marija - Rim 2.000 lir — Bog povrni!

ZAHVALA

26. novembra je zaključil svoje zemsko življenje naš dragi oče

JOŽE KRALJ

v starosti 62 let

Zalujoči se toplo zahvaljujejo zdravnikom ter osebju urološnega in I kirurški oddelka tržaške bolnice, številnim darovavcem cvetja, vsem vaščanom in znancom, ki so spremljali pokojnika na njegovi zadnji poti.

Bazovica, ob osmini smrti

Družini KRALJ in BERNETIC

Dr. VRTOVEC JOŽE (jr.)

specialist
za ustne in zobne bolezni
asistent
na zobozdravniški univerzitetni kliniki
v Padovi
TRST ul. Mercadante 1/I
vogal ul. Carducci - ul. Milano
tel. 68349

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 79% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici